

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ
ТА СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК

МАТЕРІАЛИ

**IV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

**«Застосування інноваційних технологій та методів навчання
при викладанні
фундаментальних та суспільно-гуманітарних освітніх компонентів
у закладах вищої освіти»**

18 БЕРЕЗНЯ 2026 РОКУ

м. Харків - 2026

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЕТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФІЇ ТА ЕТИКИ

Садовніков О.К., Пономарьова В. Д.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

sadovnikovoleg14@gmail.com, ponomarevav339@gmail.com

Вступ. Сучасна фармацевтична освіта функціонує в умовах комерціалізації медичної сфери, ринкової конкуренції та швидкої технологізації професійної діяльності, що створює ризик редукації праці фармацевта до суто економічної функції. За таких обставин послаблюється гуманістичний зміст професії та знижується увага до її моральної відповідальності перед пацієнтом. Це зумовлює потребу в посиленні світоглядної та ціннісної складової підготовки майбутніх фахівців. Важливу роль у цьому процесі відіграють філософія та етика як освітні компоненти, що сприяють осмисленню професії не лише як сукупності спеціальних умінь, а як форми служіння людині, заснованої на принципах обов'язку, відповідальності та поваги до гідності пацієнта.

Мета дослідження. Метою дослідження є обґрунтування та розробка методичних підходів до викладання філософії та етики, спрямованих на формування у майбутніх фармацевтів професійно-етичних цінностей, усвідомлення професії як покликання та готовності до відповідального морального вибору у практичній діяльності.

Матеріали та методи. Теоретичною основою дослідження стали класичні філософсько-етичні концепції професійного обов'язку та моральної відповідальності, розглянуті в історичній послідовності та адаптовані до підготовки майбутніх фармацевтів. Телеологічне розуміння діяльності як спрямованої на досягнення блага, обґрунтоване Арістотель, визначає орієнтацію професії на користь для пацієнта; деонтологічна етика Іммануїла Канта підкреслює безумовність ставлення до людини як до мети, а не засобу; ідея «сродної праці» Григорія Сковороди акцентує відповідність професійної діяльності внутрішнім схильностям особистості; концепт «Beruf» у Макса Вебера інтерпретує професію як покликання та моральний обов'язок перед суспільством.

Зазначені положення поєднано з сучасними педагогічними підходами, орієнтованими на формування ціннісних і соціальних компетентностей здобувачів вищої освіти. У навчальному процесі застосовано проблемні лекції, семінарські дискусії, аналіз етичних кейсів, моделювання професійних ситуацій, рефлексивні письмові завдання та обговорення прикладів із практики

фармацевтичної діяльності, що дало змогу інтегрувати теоретичні положення філософії та етики в контекст майбутньої професії.

Результати досліджень. Упровадження філософсько-етичного змісту в навчальний процес у форматі лекцій і практичних занять показало, що найбільш результативними є інтерактивні форми роботи, зокрема аналіз етичних дилем, дискусії, дебати та рефлексивні письмові завдання. Моделювання ситуацій, наближених до реальної фармацевтичної практики, сприяло переосмисленню студентами ролі майбутнього фахівця. Під час розгляду кейсів щодо пропозиції дорожчого аналога лікарського засобу, тиску керівництва з метою виконання плану продажів або конфлікту між матеріальною вигодою та інтересами пацієнта, а також у ситуаціях, пов'язаних із відповідальністю фармацевта за консультацію та межами його професійних повноважень, здобувачі навчалися аргументовано обґрунтовувати рішення з позицій професійного обов'язку, відповідальності та принципу «не нашкодь».

Обговорення таких ситуацій у поєднанні з етичними концепціями Іммануїла Канта, Арістотеля, ідеями «сродної праці» Григорія Сковороди та розумінням професії як покликання з позицій Макса Вебера сприяло переходу від формального або прагматичного підходу до більш усвідомленого морального аналізу. Студенти демонстрували більшу активність у дискусіях, надавали розгорнуті аргументовані відповіді замість шаблонних формулювань, частіше зверталися до категорій обов'язку, гідності пацієнта та професійної честі.

Рефлексивні есе засвідчили зростання рівня власної відповідальності й готовності співвідносити власні рішення з можливими наслідками для здоров'я людини. У висловлюваннях студентів простежувалася зміна акцентів: професія фармацевта дедалі частіше трактувалася не як комерційна діяльність, а як форма суспільного служіння. Такі зміни супроводжувалися підвищенням навчальної мотивації, зацікавленості в обговоренні етичних проблем та більш усвідомленим ставленням до майбутньої професійної ролі.

Висновки. Викладання філософії та етики у системі фармацевтичної освіти є дієвим засобом формування професійно-етичних цінностей майбутніх фахівців. Інтеграція філософсько-етичного змісту з аналізом практичних ситуацій сприяє розвитку відповідальності, моральної рефлексії, здатності до аргументованого прийняття рішень і усвідомлення професії як форми служіння людині. Поєднання спеціальних знань із ціннісними орієнтаціями забезпечує гуманістичну спрямованість підготовки фармацевтів і підвищує готовність до етично виваженої професійної діяльності.